

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

16 και 17 Ιουνίου 2005

Βρυξέλλες

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ, κ. JOSEP BORRELL FONTELLES
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

02/S-2005

Γενική Διεύθυνση Προεδρίας

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2005)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2005)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2005

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 16ΗΣ ΚΑΙ 17ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2005

Αξιότιμα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Η συνάντησή μας αυτή γίνεται σε μια δύσκολη στιγμή για την οικοδόμηση της Ευρώπης.

Δύο από τα ιδρυτικά κράτη μέλη τοποθετήθηκαν κατά μεγάλη πλειοψηφία εναντίον του σχεδίου Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, το οποίο εσείς υπογράψατε και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε με μεγάλη πλειοψηφία..

Νομίζω πως οι λόγοι που μας έκαναν να πιστεύουμε ότι το κείμενο αυτό αποτελεί την καλύτερη βάση για την αποτελεσματικότερη και δημοκρατική λειτουργία της διευρυμένης Ευρώπης, συνεχίζουν να ισχύουν.

Είναι όμως φανερό ότι πολλοί από τους πολίτες της Ένωσης δεν έχουν την ίδια γνώμη.

Σήμερα, ούτε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ούτε και κανείς άλλος είναι σε θέση να πραγματοποιήσει μια οριστική ανάλυση της κατάστασης, ούτε να προσφέρει μαγικές λύσεις.

Εσείς υπογράψατε τη Συνθήκη, σε σάς εναπόκειται να αποφασίσετε για το μέλλον της.

Είναι, ωστόσο, υποχρέωση όλων μας, τόσο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, όσο και των εθνικών κυβερνήσεων, να προσπαθήσουμε να βρούμε μια απάντηση στην κρίση ταυτότητας στην οποία έχει περιέλθει το σχέδιο για την οικοδόμηση της Ευρώπης, σε διάφορες χώρες.

Επιτρέψτε μου, ξεκινώντας, να διατυπώσω ορισμένες σκέψεις όσον αφορά τις αποφάσεις που θα πρέπει να λάβετε τις επόμενες ώρες, και οι οποίες θα πρέπει να είναι σαφείς για τους πολίτες.

Το καίριο ερώτημα για όλους είναι το εξής: πρέπει να συνεχισθεί η διαδικασία κύρωσης του Συντάγματος, ή όχι;

Το Συμβούλιο θα μπορούσε να αποφασίσει ότι το σχέδιο Συντάγματος είναι νεκρό.

Θα αρκούσε για αυτό να ανακοινώσει επίσημα έστω και ένα κράτος μέλος ότι δεν θα προβεί στην κύρωση της Συνθήκης.

Μέχρι σήμερα όμως, καμία χώρα, ούτε καν η Γαλλία και η Ολλανδία, χωρίς τη συμφωνία των οποίων όλοι γνωρίζουμε ότι η Συνθήκη δεν μπορεί να τεθεί σε ισχύ, δεν έχει προτείνει κάτι τέτοιο.

Εναλλακτικά, μπορείτε να αποφασίσετε τη συνέχιση της διαδικασίας κύρωσης, ίσως με ένα ελαστικότερο χρονοδιάγραμμα και εγκαινιάζοντας μια περίοδο περισυλλογής, διαλόγου και πρόσθετων διευκρινίσεων.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Αυτή είναι η κυρίαρχη άποψη στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που λαμβάνει υπόψη ότι μια σειρά χώρες έχουν ήδη κυρώσει τη Συνθήκη για το Σύνταγμα, εκ των οποίων μία μετά από δημοψήφισμα.

Από δημοκρατικό σεβασμό προς τις χώρες αυτές, και προς εκείνες που δεν έχουν ακόμη ολοκληρώσει τη σχετική διαδικασία, η πλειοψηφία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πιστεύει ότι όλες οι χώρες θα πρέπει να εκφράσουν τη γνώμη τους, βάσει ενός κατάλληλα προσαρμοσμένου χρονοδιαγράμματος.

Εάν αυτή είναι η απόφασή σας, η πρόσθετη περίοδος διαλόγου και περισυλλογής θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ορθά, ώστε το "stop and go" να μην αποτελείται από πολύ "stop" και λίγο "go". Θα ήθελα να επιμείνω στο γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι κατά πλειοψηφία υπέρ της συνέχισης της διαδικασίας, με ή χωρίς ανάπαυλα.

Επιτρέψτε μου επίσης να σας πω τι νομίζω ότι δεν πρέπει να κάνουμε:

- Να κυριευθούμε από απαισιοδοξία και να δεχθούμε την οπισθοδρόμηση στην πορεία για την οικοδόμηση της Ευρώπης. Με τον τρόπο αυτόν θα εξυπηρετούσαμε τον λαϊκισμό, την ανάκαμψη των εθνικισμών και την εσωστρέφεια.
- Να προσποιηθούμε ότι τίποτε δε συνέβη. Αντίθετα, είναι αναγκαία μια διεξοδική ανάλυση των λόγων που οδήγησαν στα διάφορα "όχι".
- Να αποφασίσουμε μια ανάπαυλα, χωρίς να προσδιορίσουμε τα όριά της ή να εξηγήσουμε τί θέλουμε να γίνει στη διάρκειά της.
- Να αρχίσουμε το ψαλίδισμα του κοινοτικού κεκτημένου, του ίδιου ακριβώς του οποίου την υιοθέτηση ζητούμε από τις υποψήφιες χώρες.
- Να αφήσουμε τη συζήτηση στα χέρια των ειδικών, των προσωπικοτήτων που υποτίθεται ότι "γνωρίζουν", ή να δημιουργήσουμε βιαστικά θεσμικές δομές περίπλοκου χειρισμού.
- Να αποφύγουμε τα νομικά εφευρήματα. Το σχέδιο Συντάγματος είναι ένα σύνολο, το κάθε στοιχείο του οποίου προσαρμόζεται προς τα υπόλοιπα, μέσω μιας λεπτής ισορροπίας που υπήρξε το αποτέλεσμα ευρείας διαπραγμάτευσης. Για παράδειγμα, πάνω από το ένα τρίτο των άρθρων του πρώτου μέρους αναφέρονται στο τρίτο μέρος.
Ορισμένα μέρη του Συντάγματος δεν απαιτούν την τροποποίηση των Συνθηκών, βρίσκονται όμως σε ισορροπία με άλλα στοιχεία που επιβάλλουν τέτοιες τροποποιήσεις. Θα πρέπει να προσέξουμε μήπως οι πολίτες δημιουργήσουν την εντύπωση ότι το σχέδιο κομματιάζεται, αδιαφορώντας το γεγονός ότι η δική τους ψήφος, θετική ή αρνητική, αφορούσε το σύνολό του.

Προφανώς, αρμόδιοι να μας προσφέρουν μια ανάλυση του αποτελέσματος των αντίστοιχων δημοψηφισμάτων τους είναι οι εκπρόσωποι της Γαλλίας και των Κάτω Χωρών. Έχοντας, όμως, συμμετάσχει στις εκστρατείες τόσο στη χώρα μου, την Ισπανία, όσο και στη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες, πιστεύω ότι:

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

1. Είναι θετικό το γεγονός ότι οι πολίτες ενδιαφέρθηκαν, ακόμη και παθιάστηκαν, για το ζήτημα της Ευρώπης. Ο διάλογος μαζί τους πρέπει να συνεχισθεί και να εκμεταλλευθούμε αυτή την αρχική "ευρωπαϊοποίηση της πολιτικής".
2. Η απόρριψη αφορούσε περισσότερο την υπαρκτή Ευρώπη, και όχι εκείνην που τους προτεινόταν.
Συζητήθηκαν το Άμστερνταμ και το Μάαστριχτ (μέρος III) περισσότερο από ό,τι τα νέα στοιχεία του Συντάγματος (μέρη I και II).
3. Καταψηφίσθηκε περισσότερο το γενικό πλαίσιο, παρά το ίδιο το κείμενο.

Και αυτό το γενικό πλαίσιο διαμορφώνεται από:

- 3.1. τη διεύρυνση ή, ακόμη καλύτερα, τις διευρύνσεις που έχουν εγκριθεί ή ανακοινωθεί.
- 3.2. την απουσία μιας ευρωπαϊκής απάντησης στην παγκοσμιοποίηση και τις συνέπειές της στις κοινωνικές δομές
- 3.3. τη διαφορετική κατανόηση, ή την πλήρη αποσύνδεση της εικόνας που έχουν για το ευρωπαϊκό οικοδόμημα οι πολίτες, οι πολιτικές ηγεσίες και οι αντιπροσωπευτικοί θεσμοί στην Ευρώπη

Δικαίως ή όχι, πολλοί ψηφοφόροι, και ιδίως οι νέοι, πίστευαν ότι αυτό το σχέδιο Συντάγματος δεν προσέφερε αποτελεσματικές λύσεις στα προβλήματα της ανάπτυξης και της απασχόλησης, σαν να ήταν η Ευρώπη ο Δούρειος Ίππος μιας κακοδιαχειριζόμενης παγκοσμιοποίησης, ή υπεύθυνη για την εκτός Ευρώπης μετατόπιση των θέσεων εργασίας, ή τη μαζική είσοδο μεταναστών.

Άλλοι ψηφοφόροι σκέπτονται ότι η Ευρώπη είναι υπερβολικά ρυθμισμένη, ή υπερβολικά ακριβή, ή φοβούνται την απώλεια της εθνικής τους ταυτότητας.

Το ευρωπαϊκό όραμα, που βασίζεται στην ειρήνη, τη δημοκρατία και τη συνεργασία, έχει γίνει πραγματικότητα. Γι' αυτό και σταμάτησε να κινητοποιεί.

Η Ευρώπη είναι η ιστορία μιας επιτυχίας. Η επιτυχία όμως μπορεί να οδηγήσει και στο θάνατο, αν οι νέοι φόβοι είναι ισχυρότεροι από τα παλαιά οράματα.

Πρέπει να βρούμε νέους λόγους για τους οποίους η οικοδόμηση της διευρυμένης Ευρώπης θα μπορούσε και πάλι να κινητοποιήσει τους Ευρωπαίους.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Ορισμένες προτάσεις για σκέψη και/ή μελλοντική δράση

Γύρω από τί θα μπορούσε να περιστραφεί η σκέψη και η δράση μας στη διάρκεια των επόμενων μηνών;

- Πρώτον, όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και οι εθνικές κυβερνήσεις πρέπει να δώσουν θετικά σημεία της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας, ιδίως σε θέματα οικονομικά, κοινωνικά και ασφαλείας.

Για παράδειγμα, πώς να μην εκτιμηθούν οι ενέργειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που βρίσκονται και στη σημερινή ημερήσια διάταξη, στα πεδία του αγώνα κατά της τρομοκρατίας, της καθιέρωσης ενός κοινού συστήματος θεωρήσεων στα διαβατήρια, της διαμόρφωσης μιας κοινής πολιτικής σε θέματα προστασίας των δεδομένων ή της δικαστικής συνεργασίας σε θέματα αστικού δικαίου και για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης;

Πώς να παραβλέψουμε τον αγώνα κατά του ξεπλύματος κεφαλαίων και τη δημιουργία μιας υπηρεσίας για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων; Πρέπει να δοθεί νέα ώθηση στην ατζέντα της Χάγης, και να εξηγηθεί περισσότερο και καλύτερα στους πολίτες της Ευρώπης.

Θα ήταν επίσης καλό οι υπουργοί σας να μην επιρρίπτουν τις ευθύνες για όλα τα κακά των χωρών τους στις Βρυξέλλες και, όταν βγαίνουν από τις συνεδριάσεις των Συμβουλίων Υπουργών, να μην αναφέρονται συστηματικά σε νικητές και ηττημένους.

Αυτό ισχύει και για τη συζήτηση που θα έχετε εσείς σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές.

Σε λίγο καιρό, το Κοινοβούλιο θα τοποθετηθεί σε σχέση με ορισμένα σημαντικά νομοθετήματα, που είχαν ήδη σημαντική επίδραση στις εκστρατείες για τα δημοψηφίσματα, όπως είναι τα σχέδια οδηγιών για την ελευθέρωση των υπηρεσιών και σχετικά με τη ρύθμιση του χρόνου εργασίας.

Ο διάλογος σχετικά με τις οδηγίες αυτές θα αποτελέσει συνέχεια εκείνου που ξεκίνησε για το σχέδιο Συντάγματος.

Το Κοινοβούλιο είναι πεπεισμένο ότι θα πρόκειται για έναν διάλογο θετικό μεταξύ των θεσμικών οργάνων, και ιδίως με τη μελλοντική Προεδρία του Ηνωμένου Βασιλείου.

Σε κάθε περίπτωση, για να αντιμετωπίσουμε τις συνθήκες που οδήγησαν στο "όχι", θα πρέπει να εξετάσουμε, τουλάχιστον, δύο μεγάλα θέματα:

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

- Τα σύνορα της Ευρώπης

Υπάρχουν; Αν ναι, ποιά είναι; Αν όχι, γιατί; Ποιά είναι τα γεωστρατηγικά συμφέροντα των Ευρωπαίων; Πώς να διαλεχθούμε με τους πολίτες γι' αυτά;

Στον διάλογο αυτόν θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της "επανάωσης της Ευρώπης", που χαρακτήρισε την πρόσφατη διεύρυνση, και τις μελλοντικές διευρύνσεις.

- Το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο

Αντί να αντιδιαστέλλονται πολιτισμικά οικονομικά, κοινωνικά ή πολιτικά πρότυπα, που δεν είναι αναγκαίο να συμπίπτουν, μπορούμε να συμφωνήσουμε σχετικά με την ευρωπαϊκή απάντηση στις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης, εμπνεόμενοι από τις θετικές και αρνητικές εμπειρίες των μεν και των δε;

Για όλα αυτά, το Κοινοβούλιο μπορεί να αποτελέσει ένα βήμα διαλόγου, αν και όχι το μόνο, και έναν χώρο διατύπωσης ιδεών, αν και όχι τον μοναδικό. Είμαστε διατεθειμένοι, σε συνεργασία με τις προσεχείς Προεδρίες, να συμβάλουμε σε έναν διάλογο που θα μπορούσαμε να διοργανώσουμε από κοινού.

Δημοσιονομικές προοπτικές

Επιτρέψτε μου να αναφερθώ τώρα στη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές, το δεύτερο μεγάλο θέμα της ημερήσιας διάταξής σας.

Πριν από όλα, όμως, θα ήθελα να σας πώ ότι μου φαίνεται όλο και πιο μονομερής και περιορισμένη μια επιχειρηματολογία βασισμένη αποκλειστικά σε καθαρούς δημοσιονομικούς ισολογισμούς.

Αυτό οδηγεί τους πολίτες να πιστεύουν ότι καταβάλλουν φόρο σε ένα είδος ξένης δύναμης που δεν τους προσφέρει κανένα όφελος σε αντάλλαγμα.

Πρόκειται για μια λανθασμένη άποψη, εφόσον ο λόγος που είμαστε μαζί είναι διότι υπάρχει μια ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και όλοι έχουμε σε μεγάλο βαθμό επωφεληθεί, με διάφορους έμμεσους ή άμεσους τρόπους, από τη διαδικασία της ευρωπαϊκής οικοδόμησης.

Θα σας δώσω ένα παράδειγμα, που εξήγησε χθές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ένα μέλος της Επιτροπής: η αύξηση του ΑΕΠ τα τελευταία δέκα χρόνια που αποδίδεται στην εσωτερική αγορά, υπολογίζεται σε 900 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτό σημαίνει κατά μέσο όρο 6.000 ευρώ ανά οικογένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τη δημιουργία 2.500.000 θέσεων εργασίας.

Χωρίς να αναφερθούμε σε άλλα, εξίσου ή και περισσότερο σημαντικά ζητήματα, που δεν μπορούν να μεταφρασθούν σε χρήμα.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Σε τελική ανάλυση, πώς θα μπορούσαν οι πολίτες να είναι ευνοϊκά διατεθειμένοι απέναντι στην Ευρώπη, αν το μόνο που ακούν γι' αυτήν είναι ότι τους στοιχίζει μια περιουσία ως φορολογουμένων;

Για τον λόγο αυτόν θα ήθελα η συμφωνία για τις δημοσιονομικές προοπτικές, πέρα από το θετικό μήνυμα που θα στείλει σε μια στιγμή όπως η σημερινή, να δώσει το έναυσμα για να εξετάσουμε εκ νέου το κατά πόσο υπάρχει αντιστοιχία ανάμεσα στους στόχους που θέτουμε και τα μέσα που διαθέτουμε για την υλοποίησή τους.

Όπως γνωρίζετε, μετά από οκτώ μήνες εντατικών εργασιών, το Κοινοβούλιο ενέκρινε επίσημα, και με ευρύτατη πλειοψηφία, τη θέση του όσον αφορά τις δημοσιονομικές προοπτικές.

Είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό.

Δεν θα σας κουράσω με λεπτομέρειες για το θέμα.

Γνωρίζετε την έκθεση Böge όσο καλά γνωρίζει και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την πρόταση της Επιτροπής και της Προεδρίας του Συμβουλίου.

Το Κοινοβούλιο τοποθετήθηκε ανάμεσα στις δύο προτάσεις αν και σίγουρα βρίσκεται εγγύτερα στην πρόταση της Επιτροπής.

Στο πλαίσιο των σημερινών αρμοδιοτήτων του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θέλησε να υπογραμμίσει την υποστήριξή του στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης με μελλοντική προοπτική, υπέρ της απασχόλησης, της έρευνας, της καινοτομίας και των πολιτικών με στόχο τη διασφάλιση ενός σημαντικού ρόλου για την Ένωση στη διεθνή σκηνή.

Το Κοινοβούλιο πιστεύει επίσης ότι χρειάζονται περισσότερα μέσα για τον νέο χώρο ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Στα πεδία αυτά μπορεί να εξαχθεί καλύτερα η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία που μας ωφελεί όλους.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πιστεύει ότι οι φιλοδοξίες που αποδίδουμε στην Ευρώπη δεν χωρούν στο όριο του 1% του ΑΕΠ, όπως υποστηρίζουν ορισμένες χώρες.

Τώρα εναπόκειται σε σας να αποφασίσετε για την πρότασή σας. Το Κοινοβούλιο επιθυμεί μια συμφωνία που θα επιτευχθεί εγκαίρως. Όχι όμως οποιαδήποτε συμφωνία.

Και σας υπενθυμίζω ότι το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μόνο του για τις δημοσιονομικές προοπτικές. Χρειάζεται η συμφωνία και των τριών θεσμικών οργάνων.

Η μελλοντική χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολύ σημαντική και δεν μπορεί να περιορισθεί σε μια λογιστική διαχείριση. Πρόκειται για μια κατά βάση πολιτική συζήτηση, που θα προσδιορίσει την ικανότητα δράσης της Ένωσης κατά τα προσεχή έτη.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Βέβαια, αυτή δεν είναι η τελευταία ευκαιρία για την έγκριση των δημοσιονομικών προοπτικών. Θα πρέπει όμως να έχετε υπόψη ότι μια συμφωνία θα γίνεται κάθε φορά δυσκολότερη. Και αν τελικά αυτή δεν υπάρξει, θα πρέπει, ωστόσο, να συνταχθεί ένας προϋπολογισμός για το 2007. Και γνωρίζετε τί προβλέπει σχετικά η Συνθήκη και ποιός είναι ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην περίπτωση αυτή.

Αξιότιμοι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων, δεν θα ήθελα να τελειώσω χωρίς να ευχαριστήσω ιδίως στον κ. Jean-Claude Juncker και στη Λουξεμβουργιανή Προεδρία, πάντοτε παρούσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μέσω του Προέδρου της και των υπουργών της, κκ. Asselborn και Schmit. Πάντοτε έδιναν τη δέουσα προσοχή στην άποψη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και απέδειξαν ότι γνωρίζουν σε εξαιρετικό βάθος ζητήματα ιδιαίτερα πολύπλοκα, των οποίων η επίλυση εκκρεμούσε εδώ και χρόνια.

Θα ήθελα να τους ευχαριστήσω ενώπιον όλων σας και να τους ευχηθώ καλή τύχη, ώστε να ολοκληρώσουν με επιτυχία ένα αριστοτεχνικό έργο.